

Crenguța MANEA

Șeherezada, Arlechino, Cătălina?

Întotdeauna, înaintea oricărui spectacol al Cătălinei Buzoianu, am aceeași atracție indicibilă pe care mi-a provocat-o *Să îmbrăcăm pe cei goi*. Într-o noapte de februarie, în 1982, la minute bune după ce publicul părăsise sala **Teatrului Mic** din Sărindar și mașiniștii strângeau decorul, am știut că trebuie să fac ceva pentru a nu pierde, pentru a repeta ce simțisem și ce înțelesesem în timpul cât a durat spectacolul. Voiam să păstrez energia primită atunci, acea experiență, chiar dacă epuizarea care cuprinsese scena după reprezentație o intuiam teribil de periculoasă, de sfâșietoare.

Au fost apoi celelalte spectacole ale Cătălinei Buzoianu de la **Mic**: *Maestrul și Margareta*, *Ivona, principesa Burgundiei*, *Doamna cu camelii*. A urmat șocul *Dimineții pierdute și Uriașii munților* de la **Bulandra**, *Fuga* de la **Comedie** (unde am urmărit-o la câteva repetiții). Și *Kira Kiralina*, spectacol fabulos al amintirilor sale din copilărie, *madelaine* pe care regizoarea a împărțit-o cu noi. Și *Pescărușul*, și *Pelicanul*...

Am cunoscut-o pe Cătălina Buzoianu în primul an de teatrologie, într-o iarnă cu multă zloată și ceață, în care apa curgea, parcă, și din pereții **A.T.F.**-ului – clădire a unei foste jandarmerii; avea pe umeri o blană frumoasă, alături îi erau ghetuțele înalte, cu șireturi, de *pani*, iar tălpile-i erau lipite de caloriferul abia dezmoțit. (Era al naibii de frig!). Ținea un curs de *antropologie teatrală*; era Șeherezada care spunea povești cu Eugenio Barba, cu Oedip, cu Grotowski, cu Strehler; și Dionysos și Arlechino și câți alții; ne punea în mână ghemul memoriei teatrului și ne oferea o știință de carte deplină, cu generozitate, cu bibliografii de ultimă oră (pe care le-ar fi putut invidia mulți profesori de la catedra de *Teatrologie!*) și o experiență profesională până în cele mai subtile detalii.

Îi citesc cartea, *Mnemosina, bunica lui Orfeu*, editată de *Fundația Camil Petrescu*, în porții mici, să nu se termine prea repede, și regăsesc plăcerea de a povesti a Cătălinei Buzoianu despre teatru și despre oamenii care fac teatru, despre întâlnirile sale fundamentale: spirituale, culturale, artistice, despre propria copilărie – ce pagini de memorialistică sunt descrierile casei, familiei și prietenilor din Brăila! Ce dozaj de emoție și autoironie, de analiză făcută cu o inteligență exersată în bizareriile(!) administrației teatrale românești, dar și europene, cuprinde ultimul capitol al *Vaporului interior!* Întoarcerea de pe Mediterana, *Odiseea 2001* – proiect teatral realizat cu entuziasm, cu tenacitate și cu suferința creației, asumate cum numai femeile puternice știu să o facă.

În același volum amintit, sunt reeditate *Novele teatrale*; Cătălina Buzoianu afirmă într-unul dintre eseuri: „Scriu cu imagini – aș putea spune despre oricare spectacol al meu”. Evident, și despre cea mai recentă premieră a sa, de la **Teatrul Mic**, *Cum gândeste Amy*. Lumina pusă rembrandtian dezvăluie fragmentar unghere – aproape decoruri de teatru – din casa actriței Esme Allen și multe portrete ale gloriei acum ușor spre apus; tot lumina lasă ca umbra să

Valeria SECIU.

acopere înșelătoare cotloane. Fumul și lumina difuză fac neclare pânzele mari, picturile cu tușe groase ale soțului, pictorul Bernard Thomas – siluetă masivă, în haine lejere de in, cu o panama trasă adânc pe față, străbate fantomatic scena și amintirile femeilor din familie. Se vorbește, se tot vorbește, și încă se vorbește, până la sașietate, într-o atmosferă grea, obositoare, în care personajele aproape sunt înăbușite, devitalizate, eforturile actorilor apar evidente, chiar stridente pe alocuri. Spectacolul trenează, apasă o anume imprecizie a construcției și a ritmului, dar se prefigurează înțelesuri care trimit la acel spectacol excepțional, *Să îmbrăcăm pe cei goi*. Dacă *Să îmbrăcăm...* este un eseu privind condiția personajului în teatrul pirandellian – condiție care se focalizează prin multiple oglinzi „montate” de regizoare, ale fantasmelor, ale vieții și morții, ale spațiului și timpului, ale dragostei și urii – *Cum gândește Amy* pune în discuție condiția omului de teatru în lumea de astăzi, arta sa *versus* televiziune, succes mediatic. Seducția teatrului făcut de Cătălina Buzoianu am regăsit-o în uluitorul final, de o claritate de cristal; teatrul proteic, capabil să șteargă orice umilință și orice nereușită prin clipa de grație plină. Fragilă și atât de prezentă, Valeria Seciu dă consistență ultimului tablou și reîncarcă energetic scena, contaminându-și partenerii. Moment de „teatru în teatru”, siluetele beckettiene ale celor doi clovni se impun.

„Regizorul e un *Don Quijote*”, notează undeva Cătălina Buzoianu. Nu-mi pot imagina teatrul fără spectacolele Cătălinei...

Teatrul Mic – Cum gândește Amy de David Hare. Traducerea: Antoaneta Ralian. Regia: Cătălina Buzoianu; Scenografia: Dragoș Buhagiar. Distribuția: Cătălin Babliuc/Rolando Matsangos (*Dominic Tyghe*), Simona Popescu (*Amy Thomas*), Tatiana Iekel/Domnița Constantiniu (*Evelyn Thomas*), Valeria Seciu (*Esme Allen*), Mihai Dinvale (*Frank Oddie*), Alin Mihalache (*Toby Cole*), Papil Panduru (*Bernard Thomas*). Premiera: 26 noiembrie 2005.

Prea multă discreție strică

„...Ați auzit de găscanul lu’ Jack Ellery, c-a mușcat-o de coadă pe pisica lu’ Pat Brennan? Și că coada...” – aceasta este o știre difuzată de JonnyPateenmike, „cel mai mare știrist” și unicul „canal de știri” pentru comunitatea din insula Inishmaan, undeva în Irlanda. O comunitate mică, tare mică, dar ai cărei indivizi au aceleași visuri, dorințe, povești și dureri ca ale oamenilor de pretutindeni.

Schilodul din Inishmaan de Martin McDonagh, regia Vlad Massaci, este premiera cu care **Teatrul Nottara** începe stagiunea și continuă în felul acesta o direcție a strategiei sale repertoriale, anume orientarea spre dramaturgia modernă și contemporană, oferta lansată noilor serii de regizori din teatrul românesc interesați de această dramaturgie.

Mai vechile montări ale lui Vlad Massaci, de la **Teatrul Tineretului** din Piatra Neamț – *Ușa închisă* de J. Graham Reid, *Spre Dallas* de Oliver Bukowski – și de la **Teatrul ACT** (București) – *Bash. O trilogie contemporană* și *Forma lucrurilor*, de același autor, Neil LaBute –, îl recomandă ca pe un om de teatru atent preocupat de inovațiile formale și de conținut legate de textul dramatic; de asemenea, în spectacolele montate, prezența unor soluții scenografice care utilizează proiecții și tehnici multi-media dovedește intenția de valorizare a unui limbaj teatral îmbogățit de aceste mijloace.